

Ètica i Programari Lliure

Ricardo Galli

`gallir@uib.es`

`http://mnm.uib.es/gallir/`

La importància relativa

- El programari lliure no és el problema més important de la humanitat
 - Però és el millor que puc fer i aportar
- Ens trobem al mig del canvis socials produïts pels avanços de les tecnologies digitals
 - El programari pot ser un exemple en molts de casos relacionats amb el *copyright* i la producció sense relacions de propietat discriminatòries

Quin és l'avantatge fonamental de les tecnologies digitals?

Tecnologies digitals

- La contribució més important de las tecnologies digitals és que faciliten el copiar i modificar la informació, **divulgar i millorar el coneixement**.
 - Els ordinadors personals ho fan més fàcil per a **tothom**.
- No tothom hi està d'acord, hi ha industries basades en models tradicionals adaptats al món físic: **coste marginal elevat**.
 - Amb restriccions artificials.

Ètica i Llibertats

- El programari lliure no és una qüestió tècnica, sinó ètica, política i social.
- Les llibertats no existeixen *per se*: és una creació humana.
 - La civilització crea noves llibertats

Ètica?

- Una de les branques més importants de la filosofia
 - metafísica, epistemologia, lògica
- Descobrir racionalment què és “bo” per a la societat i els individus d'una forma equilibrada.

Valors genèrics

- Llibertat individual
- Progrés científic-tècnic
- Solidaritat
- Cooperació en comunitat

La definició del programari lliure

0. La llibertat per a executar el programa, per a qualsevol propòsit.
1. La llibertat d'estudiar el programa, i adaptar-lo a les necessitats pròpies. L'accés al codi font és una precondition.
2. La llibertat de redistribuir còpies.
3. La llibertat per a millorar el programa, i alliberar les millores al públic. L'accés al codi font és una precondition.

La lògica de les regles

0. L'ús està limitat per les llicències, i fins i tot les tecnologies: *Digital Restriction Management*.
1. Tothom cometem errors.
2. Ajuda al proïsme, ciutats i solidaritat, impremta i biblioteques, l'escola pública.
3. Millorar el programari i ajudar a la comunitat. Hi ha pocs programadors, el programari és complexe. Alliberar el mercat de serveis.

Visió genèrica

- Llibertat individual (llibertat 0)
- Progrés científic-tècnic (llibertat 1)
- Solidaritat (llibertat 2)
- Cooperació en comunitat (llibertat 3)

La indústria de la informació

- La impremta va popularitzar el coneixement i al mateix temps va crear una indústria poderosa.
- Al popularitzar-se el coneixement, accedir-hi es convertia en un avantatge important damunt els altres.
- Accedien al coneixement els que tenien doblers per pagar.
- Era altament discriminatori.

La resposta social

- La societat va prendre mesures per a evitar la discriminació de l'accés al coneixement:
 - **Biblioteques públiques**
 - **Educació pública**
 - Finançament públic de la investigació
- No és casualitat que les religions reeixides parlen dels mateixos principis: solidaritat.
- Darrerament estem perdent de vista els objectius anti-discriminatoris de l'educació pública. Ara compartir, és dolent.

La impremta i el *copyright*

- Protegia als editors
- Els lectors cedien una llibertat que de totes maneres no podien exercir
- Afectava a unes poques indústries
 - No es controlava què es feia amb els llibres, només amb les imprentes
- La idea era oferir un monopoli temporal per que la gent tingués més llibres que llegir

Digital Restriction Management

Què passaria si es mantenen les tecnologies DRM i les lleis actuals de *copyright* i només s'editessin llibres digitals?

Digital Restriction Management

Encara que la llei ho penalitzi, el jutge és el que decideix

Digital Restriction Management

Però el DRM es converteix en Llei i jutge sota el control dels productors

Programari Lliure i l'organització social

No estem parlant de competències, la “firma”, productes o diferents escales, David o Goliath, o qualsevol altra cosa que relacionada amb microeconomia de llibres d'aeroports.

Estem parlant d'una confrontació entre dues formes d'organització social.

Eben Moglen

El programari al segle XXI

- No estem canviant **com** es fa el programari, sinó **què** és:
 - El programari és part dels **béns públics**
- Per primera vegada en la història tenim una economia on els béns més importants tenen **cost marginal zero**.
- La indústria de distribució d'informació es va basar en productes físics “escassos”, amb elevats costos de reproducció i distribució.
 - Si ara no costa gens és moralment acceptable l'exclusió?

Programari i Música

- Dues classes de béns amb costos marginals zero:
 - **Functionals**: funcionen millor o pitjor que uns altres. Programes executables, mapes, planells, informació genoma...
 - **No functionals**: és millor la música anarquista o la propietària?
- La producció de béns functionals sense relació de propietat genera major qualitat.
- El programari és altament incremental, paral·lelitzable i descentralitzable.

El canvi a la indústria

- Quan el cost marginal és zero, el cost de posar filferros de pues encara que sigui molt barat, és inacceptable.
 - Hi ha una cultura empresarial molt potent immersa en la idea que cal posar cada vegada més pues i perseguir a tots els nens de 12 anys de tot el planeta que saltin aquest cercol.
- La indústria informàtica “monopolística” haurà de canviar a una de serveis, sinó desapareixerà.
 - Joseph Schumpeter en “el potencial de destrucció creatiu és el procés elemental del capitalisme”.

Les pràctiques de la indústria

- Propaganda massiva: compartir és dolent.
- Informants a empreses.
- Registres policials a oficines i empreses. La innocència cal demostrar-la.
- Persecució legal (per exemple David LaMacchia en el MIT)

Pràctiques similars a la “samizdat” soviètica.

El Coneixement

- El programari és el nou dipositari del coneixement humà
 - El programari lliure és la biblioteca més gran del món.
- El coneixement és universal
- La comunitat del programari lliure està compromesa amb la proposició de que els elements executables primordials de la tecnologia **poden ser produïts sense relacions de propietat discriminatòries.**

La *Free Software Foundation* i el moviment del programari lliure, com la ciència moderna, proposa i defensa l'ètica de la llibertat de compartir i millorar el coneixement

<http://www.fsf.org>
<http://www.gnu.org>

